Nowiny

czasopismo północnej części wojew. śląskiego

Przedpłata miesięczna z dostawą do domu 1,50 zł.
Cena numeru 15 gr

Wychodzi we wtorek, czwartek i sobotę.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Tarnowskie Góry, Rynek 13 — Tel. 1034

REKLAMY: 0,20 zł. za 1 łam. wiersz mm
OGŁOSZENIA według umowy

Rok IV. Tarnowskie Góry, dnia 7 lutego 1933 r. Nr. 17

Dalsze pogorszenie w przemyśle śląskim.

Redukcje świętówki, unieruchomienia...

Zarząd kop. „Radzionków" zgłosił u kom. demob. w Katowicach wniosek o zezwolenie na redukcję dalszych 400 robotników.

Z powodu braku zamówień, zarząd kop. „Ficinus" w Siemianowicach, zaprowadził w piątek i sobotę, 3 wzgl. 4 bm. swiętówki. W ciągu tych 2 dni przeprowadzono większy remont na separacji. 6-go bm. robota będzie podjęta w całej pełni.

Kop. „Fanny" świętowała w styczniu 12 dni. kop. „Maks" 8 dni, kop. „Richter" tylko 3 dni. Fabryka nitów Fitznera w Siemianowicach świętowała 8 dni.

W hucie „Laury" w związku z nadejściem zamówień sowieckich należy oczekiwać pewnego ożywienia.

Dyrekcja fabryki papieru „Natronag" w Kaletach zwróciła się do kom. demob. z doniesieniem, że **w najbliższym czasie unieruchomi fabrykę.** W związku z tem w najbliższych dniach odbędzie się u kom. demob. konferencja, gdzie rozstrzygną się losy fabryki. Fabryka zatrudnia 400 robotników, którzy ulegliby redukcji.

Huta cynku „Hohenlohe" w Wełnowcu zamierza unieruchomić trzy piece w związku z tem zwolnić 148 robotników. Rada zakładowa wypracowała memorjał, a ponadto specjalna delegacja wyjedzie w najbliższych dniach do Ministerstwa Pracy i Op. Społ. i Ministerstwa Przemysłu i Handlu z interwencją. W memorjale rada uzasadnia, że trzy piece, które dyrekcja zamierza unieruchomić, są zbudowane przed trzema laty i odpowiadają najnowszym wymaganiom technicznym. Zwraca również delegacja w memorjale uwagę, że w razie unieruchomienia wspomnianych 3 pieców huta „Szellera" w Wełnowcu dostarczająca wspomnianej hucie prażonej blendy z powodu utraty zbytu, byłaby również zmuszoną zredukować pewną liczbę robotników.

W razie uwzględnienia powyższych wniosków, oraz wniosku dyr. kop. „Giesche" o zwolnienie 2.000 robotników, z początkiem wiosny postradałoby pracę około 3,000 robotników.

W sprawie umundurowania

pracowników pocztowych.

Zarząd główny Związku Niższych Funkcjonarjuszów Poczt, Telegrafów i Telefonów złożył w ministerstwie Poczt i Telegrafów memorjał w sprawie umundurowania pracowników pocztowych.

W memorjale Związek wnosi o obniżenie opłaty za umundurowanie, o rozłożenie jej na 5 rat bez składania specjalnych podań, o wydawanie rowerzystom krótkich kurtek z ciepłą podszewką, o wydawanie peleryn nieprzemakalnych i zaliczenie ich do umundurowania i t. p.

W odpowiedzi na memorjał ministerstwo oświadczyło, że sprawa obniżenia opłat za umundurowanie nie może być załatwiona pozytywnie zarówno ze względów budżetowych, jak i braku podstawy prawnej. Co do rozłożenia tej należności na 5 rat, wyjaśniono, że system ten jest już stosowany. Uznając całkowicie słuszność wniosku w sprawie wprowadzenia ciepłych kurtek dla rowerzystów, ministerstwo nie może go jednak uwzględnić z powodów budżetowych.

Przed ofenzywą japońską

Tokio, 5-go lutego. Jak oświadczają z kół wojskowych, japońska ofenzywa w prowincji Dżehol rozpocznie się już w najbliższym czasie.

Japońskie ministerstwo wojny komunikuje, że plan okupacji wojskowej prowincji Dżehol został przez najwyższe władze japońskie zatwierdzony.

O zmiany w poborze podatków.

Warszawa. Związek Pracowników Samorządowych wszczął starania w ministerstwie Skarbu i Spraw Wewnętrznych w sprawie nowowprowadzonych zmian w poborze podatków od nieruchomości i lokali. Odebranie poboru tych podatków magistratom pozbawia pracy przeszło 2000 pracowników samorządowych.

Nowe projekty ustaw

uchwaliła Rada ministrów.

Warszawa. W sobotę w godzinach rannych odbyło się pod przewodnictwem p. premjera A. Prystora posiedzenie Rady ministrów, na którem rozpatrzono i uchwalono następujące projekty ustaw:

O podatku majątkowym, o ulgach podatkowych dla nowowzniesionych budowli, o kartelach, o ustaleniu planu parcelacyjnego na rok 1934 oraz o zmianie ustawy z dnia 3 lutego 1931 roku o państwowym funduszu drogowym.

Powyższe projekty ustaw przedłożone zostaną w Sejmie jeszcze w czasie bieżącej sesji budżetowej.

Przed procesem brzeskim.

Znowu zmiana w komplecie sędziowskim.

Jak wiadomo, na dzień 7 lutego wyznaczony został pierwszy dzień procesu apelacyjnego byłych więźniów brzeskich. Wstęp na salę rozpraw zarówno dla prasy jak i publiczności będzie dostępny tylko za biletami. Ogółem wydano 108 biletów, z tego 15 dla dziennikarzy i 93 dla publiczności. Szczupłe rozmiary sali rozpraw nie pozwalają bowiem na większy dopływ w publiczności.

W dniu wczorajszym dowiedzieli się obrońcy oskarżonych, że w składzie sądzącym nastąpiły nowe zmiany. Jako trzeci sędzia nie będzie zasiadał w tym komplecie sędzia Krasowski, a na jego miejsce wyznaczony został sędzia Wyczański.

Jest to nowa zmiana w składzie sądzącym. Pierwotnie przewodniczącym procesu miał być sędzia Rudnicki, który jednak zachorował. Na jego miejsce wyznaczony został przewodniczącym sędzia Gacek, który otrzymał nominację prezesa sądu apelacyjnego. Ostateczny skład kompletu sędziowskiego w procesie brzeskim jest następujący: przewodniczący sędzia Gacek, sędzia referent p. Chodecki oraz sędzia Wyczański.

Wszyscy oskarżeni mają zamiar brać udział w rozprawie, do czego, jak wiadomo, ustawowo nie są obowiązani. W skład obrony wchodzą zasadniczo ci sami adwokaci, którzy bronili przywódców „Centrolewu" przed sądem okręgowym. Ubędzie tylko adwokat Ujazdowski, którego klijent p. pos. Sawicki został przez sąd okr. uniewinniony. Brak będzie także niedawno zmarłego śp. E. Śmiarowskiego.

Jednakże obrońca posła Władysława Kiernika adw. Urbanowicz, uległ niedawno w Zakopanem wypadkowi, wskutek którego złamał nogę. Adwokat przewieziony do Warszawy, przez dłuższy czas nie będzie mógł opuszczać łóżka. Obrońca zaś p. Witosa adw. Stanisław Szurlej, ma prowadzić obronę w procesie krakowskim o podpalenie, który rozpoczyna się w Krakowie w dniu 6 bm. Adw. Szurlej powierzył poprzednio zastępstwo w procesie „Centrolewu" adw. Urbanowiczowi. Wobec choroby jednego adwokata i zajęć zawodowych drugiego, obrona podnosi, że posłowie Witos i Kiernik mogliby pozostać bez obrońców. Możliwem jest, że na wstępie wtorkowej rozprawy postawiony zostanie przez obrońców wniosek o odroczenie.

Obrady rozbrojeniowe w Genewie.

Benesz o systemie wzajemnej pomocy.

Genewa. W dalszej dyskusji nad planem francuskim w komisji głównej konferencji rozbrojeniowej przemawiał minister Benesz, który poddał ten plan szczegółowej analizie, wskazując jego zalety. Czeski minister spraw zagranicznych położył specjalny nacisk na konieczne stworzenia systemu wzajemnej pomocy, gdyż w przeciwnym razie świat będzie szedł prosto ku wojnie. Delegat belgijski poparł bez zastrzeżeń plan francuski. Dalszą dyskusję odroczono do poniedziałku.

Genewa. Rada Ligi Narodów na odbytem wczoraj wieczorem tajnem posiedzeniu mianowała dotychczasowego dyrektora sekcji mniejszościowej Sekretarjatu, Azcarate (Hiszpanja) jednym z dwóch zastępców Sekretarza Generalnego Ligi z dniem 7-go lipca 1933 r. Angielskim podsekretarzem generalnym mianowany został Walters.

Projekt ustawy

o Funduszu Pracy.

W czasie ostatniego posiedzenia Sejmu wpłynął do laski marszałkowskiej, złożony przez posłów BB. projekt ustawy o Funduszu Pracy. Według tego projektu Fundusz Pracy ma być osobą prawną, a jego preliminarz ma stanowić część składową preliminarza budżetu państwa.

Kolejność robót publicznych, przeprowadzonych przy pomocy Funduszu Pracy, ustalać ma prezes Rady Ministrów, który spełniać ma równocześnie nadzór zwierzchni.

Środki na rzecz Funduszu płynąć mają przedewszystkiem z opodatkowania w wysokości 1 proc. dochodów i zarobków wszystkich pracowników fizycznych i umysłowych oraz ich pracodawców. 1 proc. płacić mają dalej wolne zawody od opodatkowanego dochodu. Również tantjemy i świadczenia osobiste w przedsiębiorstwach mają być, według projektu, opodatkowane w wysokości 1 proc.

Pozatem na rzecz Funduszu iść mają wszelkie opłaty i środki, które zasilają obecnie Fundusz Pomocy Bezrobotnym. Dalej projekt przewiduje przekazanie na rzecz Funduszu Pracy zaległości w podatkach: gruntowym, dochodowym, majątkowym i spadkowym. Płatność tych zaległości będzie mogła być dokonana w naturze.

W końcu na rzecz Funduszu Pracy miejskie Związki Komunalne mają, według projektu, preliminować 1 proc., a powiatowe 5 proc. swoich dochodów.

Wykłady

katolicko-społeczne

cieszą się w Tarn. Górach zwykle wielką frekwencją słuchaczy. W niedzielę odbył się wykład w Domu Lud. Jako referent przybył osobiście senator p. W. Korfanty. Z jego 2-godz. referatu wszyscy uczestnicy odnieśli jaknajlepsze wrażenie. Szkoda tylko, że w Tarn. Górach nie mamy większej sali, gdyż sala w Domu Lud. na tego rodzaju wykłady a przedewszystkiem, kiedy wódz ludu śląskiego zjawia się u nas, nigdy nie zdoła pomieścić wszystkich uczestników. Olbrzymia ilość osób chcących wziąć udział w niedzielnych wykładach, wygłoszonych przez p. Korfantego musiała powrócić do domu, nie znalazłszy miejsca stojącego nawet w przedsionkach Domu Ludowego. Konstatujemy, że życie katolickie w pow. tarnogórskim dobrze pulsuje, a to jest bardzo pocieszającem.

Kradzież.

W tut. gimn. żeńskiem skradziono z biurka Dyr. Roja kwotę 50 zł. Sprawca dostał się do biurka za pomocą podrobionych kluczy.

Zarząd Kółka Śpiewackiego „Szczęść Boże"

przypomina członkom o wycieczce do Huty Bismarka, która odbędzie się w środę dnia 8-go bm. — Bilety należy wykupić do stacji Wielkie Hajduki. Bliższych szczegółów dowiedzieć się można u sekr. kółka.

Rejestracja dzieci.

Na mocy ustawowego przymusu magistrat tarnogórski przeprowadza rejestrację dzieci głuchoniemych, niewidomych, oraz dzieci posiadających wysoki stopień głuchoty lub słabość wzroku, a mający ukończyć czwarty rok życia. Zgłoszenia winny nastąpić w ratuszu pokój 16 najpóźniej do 15-go lutego br.

„Gwiazdka" w przedszkolu kolejowem.

Staraniem Rady Rodzicielskiej przy Przedszkolu kolejowem w Tarn. Górach im. dyrektora K. P. inż. M. Niebieszczańskiego odbyło się 2-go bm. przedstawienie, połączone z uroczystością gwiazdkową dla dzieci-kolejarzy, uczęszczających do tegoż przedszkola. „Gwiazdka" wypadła b. okazale, i też pozostanie na długo w pamięci dziatwy.

Białe tygodnie.

W dobie obecnego kryzysu i dobitnego braku pieniędzy niewątpliwie radosną nowiną i sensacyjną niespodzianką są białe tygodnie, urządzone przez znane i solidne firmy Kaczmarczyk oraz Mitschkowski, gdzie po cenach naprawdę zdumiewająco niskich, każdy ma możność zaopatrzyć się w potrzebny towar. O taniości towaru świadczą tłumnie odwiedzane powyższe sklepy. Na wzmiankę zasługują też artystycznie udekorowane wystawy sklepowe, które ściągają ciekawych.

Nowe wybory do Kasy Chorych.

Prawdopodobnie już na początku miesiąca marca odbędą się wybory do Wydziału oraz Zarządu Ogólnomiejscowej Kasy Chorych w Tarn. Górach. Praca nad uporządkowaniem list kandydatów idzie gorączkowo naprzód. W niedzielę popoł. odbyły poszczególne Rady Załogowe zebranie właśnie w celach ustalenia nowych kandydatów do Kasy Chorych. Mamy nadzieję, iż tymrazem wyborcy głosować będą na takie osoby, które nie w sposób demagogiczny, natomiast rozważnie postępować będą, ludzi doświadczonych i takich, którym jedynie dobro członków Kasy Chorych leży na sercu. Jak nam donoszą, na kandydatów do zarządu Kasy Chorych zgłasza się kilku osób, którzy jedynie chcą się tam dostać, aby przezto zrobić interes dla własnej kieszeni. Ostrzegamy przed tego rodzaju kandydatami!

Bandytów z pod Żyglina już ujęto

Znany jest wszystkim napad rabunkowy pod Żyglinem, a dokonany 1-go bm. na nauczyciela Jana Bizonia z Bibieli.

Dwuch sprawców napadu, Augustyna Kubla oraz Wilhelma Siwego krótko po wypadku aresztowano. W sobotę policji udało się przytrzymać również trzeciego bandytę, niejakiego Wilhelma Flakusa. Wszyscy pochodzą z Żyglina. Przy Siwym znaleziono zrabowane 300 zł., które zwrócono p. Bizoniowi. Bandytów osadzono w więzieniu grodzk. w Tarn. Górach. Działalność policji powiatu tarnogórskiego jest naprawdę pochwały godna. Niezliczoną ilość wypadków naprowadzić możnaby, które świadczą o dobrem jej wyszkoleniu. Nie daje ona na siebie długo czekać, gdyż bandyci zaraz po każdorazowym wypadku dzięki wspaniałej czujności naszej policji znalezą się pod opieką prokuratora.

Wyjaśnienie.

Do naszej Redakcji wpłynęło „wyjaśnienie" odnoszącego się do przedstawienia dzieci p. t.: Betleem Polskie. Proszono nas, aby to sprostowanie bez jakichkolwiek zmian umieszczono w Nowinach. Prośbie tej uczyniamy zadość.

Tarn. Góry, 5. II. 1933 r.

Sprostowanie.

W Nowinach z dnia 31 stycznia rb. umieszczone jest sprawozdanie z przedstawienia odegranego przez dzieci szkoły powszechnej męskiej p. t.: „Betleem Polskie". Otóż w treści tego sprawozdania wkradła się omyłka, gdyż tylko mała garstka z pośród grona nauczycielskiego tej szkoły brała udział w wyćwiczeniu dzieci. Większość przypatrywała się tej pracy obojętnie. Znalazł się nawet jeden z nauczycieli w osobie p. Reguły, który próbował rozbić to przedstawienie, co mu się zresztą nie udało.

(—) podpis nieczytelny.

Dop. Red.: Pan nauczyciel Reguła ma teraz głos. Robiony p. R. zarzut jest natury ciężkiej i winien on się z niego możliwie oczyścić.

Odznaczenie.

Za zasługi w służbie Bezpieczeństwa Publicznego otrzymał starszy przodownik policji p. Wawrzyn Śmiłowski z Tarn. Gór Bronzowy Krzyż Zasługi.

Z niedzieli.

„Na luty szykuj mocne buty" — powiada przysłowie, można je zmienić potrosze: „na luty przygotuj kalosze!" Pomimo bowiem przepowiedni rozmaitych Pimów, meteologów i komunikatów radjowych o czekających nas syberyjskich mrozach, niebiosa sypnęły nam deszczyk ciepły iście wiosenny. To też niedziela ubiegła była pod znakiem ogólnej „ciapy i chlapy", miejscami miasto nasze wyglądało jak sama Wenecja, brak tylko było gondolierów..

Amatorzy nart na gwałt powyciągali kajaki, i cieszą się tą myślą, że skoro ciepło potrwa takie nadal, będą mogli śmiało kajakować się po obfitych wodach w mieście.

Tymczasem jednak psia pogoda niedzieli pozapędzała wszystkich do lokali (całe szczęście, — że po pierwszem), a największą atrakcją był odczyt posła p. Korfantego, który ściągnął masę publiczności i zrobił konkurencję nawet kinowi. Wieczorem spieszyły grupki na zabawę. Uroczo wyglądały specjalnie panie, którym z pod płaszczy wyglądały barwne suknie, długie i delikatne, pomazane obficie wiosenno-lutowem błotem.

Ważne dla podatników.

Z dniem 15-go bm. upływa termin do składania zeznań o obrocie do wymiaru podatku przemysłowego od obrotu za rok 1932. Niezłożenie takiego zeznania karalne jest grzywną od 50 do 500 zł.

Policja się bawi!

Jak nam donoszą, Rodzina Policyjna Koło Tarn. Góry urządza 25-go bm. pod protektoratem pp. Głównego Komendanta Policji oraz Starosty Korola swą doroczną zabawę karnawałową.

Kronika kościelna.

We wtorek 7-go lutego odwiedzenie domowo-chorych przez ks. wikarego Brzozę.

W środę 8-go II. zostanie odprawiona w tutejszym kościele parafjalnym Msza św. na intencję Rady miejskiej.

Na przyszłą niedzielę, t. j. 12-go II. święto papieskie. Po sumie odprawi się w tymże dniu litanja do Serca Jezusowego za Ojca św. Po południu o godz. 4½ odbędzie się na sali Domu Ludowego uroczysta Akademja dla niemieckich — o godzinie 7½ wieczór zaś dla polskich parafjan.

Nowe bulle w związku z Rokiem Świętym.

Ogłoszone zostały trzy dodatkowe bulle papieskie, dotyczące Roku Świętego. Pierwsza z nich zawiesza wszelkie odpusty z wyjątkiem odpustów „in articulo mortis", przy odmawianiu Anioł Pański, w nabożeństwach czterdziestogodzinnych, przy towarzyszeniu kapłanowi zdążającemu do chorego z Wiątykiem, przy odwiedzaniu Portiunculi oraz odpustów udzielonych przez biskupów po nabożeństwach pontyfikalnych. Oprócz tych odpustów, utrzymywanych w mocy podczas wszystkich Lat Miłościwych, bulla zachowuje odpusty dla pielgrzymów odwiedzających Miejsca Święte w Palestynie i sanktuarjum w Lourdes, zgodnie z już ogłoszonemi odpustami na czas od 11 lutego 1933 do 11 lutego 1943 r. w związku z 75-leciem pierwszego objawienia się N. Marji Panny.

Druga bulla daje bardzo szerokie pełnomocnictwa spowiednikom w Rzymie, upoważnia kardynała Wielkiego Penitencjarjusza do mianowania spowiedników w bazylikach patrjarchalnych i głównych kościołach rzymskich ze specjalnem uwzględnieniem kościołów istniejących w Rzymie dla pielgrzymów różnych narodowości.

Trzecia bulla ustala warunki uzyskania odpustów jubileuszowych bez obowiązku przybycia do Rzymu dla zakonników i zakonnic klauzurowych i ich kolegjów, dalej dla osób, którym specjalne warunki nie pozwalają na udział w uroczystościach, t. j. dla więźniów, przebywających na wygnaniu, dozorców więziennych, chorych i ich pielęgniarzy, robotników zatrudnionych zdobywaniem chleba powszedniego i osób, które przekroczyły 70 lat życia. Wszystkie te osoby otrzymać mogą odpust, zastępując obowiązek odwiedzenia Rzymu przez akty miłosierdzia i dobrych uczynków, jakie zalecą im spowiednicy.

W intencji obu korporacji miejskich

odbędzie się w środę, dnia 8-go II. 33 r. o godz 8 w kościele parafjalnym msza św. do Opatrzności Bożej o uproszenie owocnej pracy w nowej kadencji Rady Miejskiej. Pożądanym jest liczny udział obuch korporacyj Miejskich jak i Urzędników Magistratu, oraz współobywateli, na co serdecznie zapraszają Burmistrz i Przewodniczący Rady Miejskiej.

Zabawę karnawałową

urządzało w niedzielę w hotelu p. Kapuścioka Tow. Ogrodników Działkowych Im. Jana Sobieskiego. Zabawy naszych ogrodników działkowych cieszą się zwykle dobrą frekwencją, to i tym razem w miłem nastroju członkowie bawili się ochoczo. Występy humorysty oraz inne niespodzianki przyczyniły się wielce do urozmaicenia zabawy.

I. Wielka Wystawa Okręgowa Związku Hodowców Drobnego Inwentarza

odbędzie się w Tarn. Górach w hali gimnastycznej przy ulicy Sobieskiego od dnia 10—12 lutego b. r. pod protektoratem J. W. P. Starosty Korola.

Wystawiono będzie przeszło 500 eksponatów najpiękniejszych królików, kur, kaczek gołębi, surowych i wyprawionych skórek, wyroby z skórek króliczych, jak gotowe futra męskie i damskie i wiele innych rzeczy. Komitet Wykonawczy dokłada starań, ażeby wystawa wypadła jaknajwspanialej.

Z Powiatu Tarn. Gór.

BOBROWNIKI.

Staraniem Stowarzyszenia Katolickiej Polskiej Młodzieży, a szczególnie drh. prezesa Skupińskiego, odegrano w sali p. Skupińskiej przedstawienie amatorskie i to: „Koszyk kwiatów", obraz dramatyczny ludowy z tańcami i śpiewami w pięciu aktach nader widza wzruszający, oraz „Napad bandytów" humoreskę w jednym akcie. Reżyserował p. Hajda Jan, członek honorowy tegoż Stowarzyszenia. Tańce, jak staropolskiego polonezą oraz krakowiaka wyprowadziła znakomicie p. Skupińska, czego dowodem były ustawiczne oklaski. Amatorzy z powierzonych im ról wywiązali się doskonale: na szczególną uwagę zwracała p. Marońska w roli Maryni, córki ogrodnika. Podczas przerw przygrywała orkiestra związku mandolinistów „Jaskółka". Sala zapełniona była po brzegi. Nadmienić wypada, że goście po opuszczeniu sali wynieśli miłe wrażenie.

REPTY NOWE.

Walne zebranie Tow. gimn. „Sokół".

Miejscowe Tow. gimn. „Sokół" odbyło w czwartek dnia 2-go lutego b. r. w sali p. Golusa przy licznym udziale członków oraz sympatyków swe walne zebranie. Zebranie zagaił drh. prezes Kansy, poczem wybrano na przewodniczącego zebrania jednogłośnie naczelnika gminy p. Króla. Po wysłuchaniu sprawozdań poszczególnych członków Zarządu, przewodniczący zebrania podziękował w serdecznych słowach ustępującymu zarządowi za owocną pracę w roku ubiegłym, poczem przystąpiono do wyboru nowego Zarządu. W skład nowego Zarządu weszli: pp. Kansy R. jako prezes; Janus E. jako wiceprezes; Matusik jako sekretarz; Walisko jako zast. sekretarza; Aleksy jako skarbnik; Wieszałka E. jako naczelnik ćwiczeń; Janus R. jako podnaczelnik. Do Komisji rewizyjnej wybrano pp. Deje i Zowiślока, na ławnika p. Goly. Walne zebranie uchwaliło między innemi: mianowania byłego prezesa gniazda p. Janusa M. mianowicie prezesem hon. Drh. prezes Kansy z tej okazji wygłosił krótkie przemówienie w bardzo uroczystem nastroju, podnosząc zasługi tych, którzy w okresie założenia towarzystwa przyczyniali się około rozwoju jego. Jako ostatni przemawiał drh. prezes honorowy Janus M., który nad wyraz dziękował za tak serdeczne braterskie słowa.

Sprawozdania wykazały, że wspomniane gniazdo „Sokołów" mimo obecnych ciężkich czasów rozwija się pomyślnie, co jest zasługą cieszących się ogólną sympatją wśród członków całego Zarządu na czele którego stoi prezes p. Kansy jeden z wychowanek tego towarzystwa.

Nadesłane.

„Staraniem tut. Towarzystwa Śpiewu im. Mickiewicza odegrano po drugi raz w dniu 1-go lutego b. r. w Domu Ludowym Komedja-Operetkę p. t.: „Skalmierzanki". Amatorzy wywiązali się ze swych ról dosyć dobrze. Na wyróżnienie zasługują pp. T. D. i L. oraz pani W., którzy grali swe role wyśmienicie.

Niedomagali natomiast amatorzy tańczący krakowiaka — z wyjątkiem p. T. i krakowianek — gdyż tańczyli w bardzo nierównym tempie. Poleca się w przyszłości dobrać do krakowiaka odpowiedniejsze siły. Pani M. na ogół dobrze grała swoją rolę gdyż pani Maciejowa, jednakowoż gdy śpiewała, nie można było zrozumieć ani słówka. Na pochwałę zasługuje także p. nauczyciel K., gdyż bardzo umiejętnie dyrygował orkiestrą jak i śpiewem".

Przyjaciel śpiewu.

Z Radzionkowa.

Nie darują ani grosza.

Wprost niewiarogodną staje się zabawna historja, na którą pozwolił sobie onegdaj pewien Urząd w Tarn. Górach przez przymusowe ściąganie od miejscowego obywatela — 1 grosza — rzekomo zaległego podatku! Gdyby faktycznie zaległość zachodziła, to istniała inna możliwość załatwienia tej sprawy bez robienia podatnikowi wielkich kosztów, ale ów obywatel zapłacił pono nawet za wiele, jak się należało — a Urząd musiał akurat jeszcze 1 grosz od niego wymagać i przysłać **po ten grosz aż egzekutora, który wystawił kwit za pobranie tej wielkiej kwoty — oraz pobrał aż 3 złote na koszta egzekucyjne!** Jest to ironja z biedy podatników albo szczyt biurokratyzmu nienapotkanego nigdzie? Niema dosyć słów potępienia za tak niefortunny sposób obciążenia podatnika, bo mógł ów Urząd ten 1 grosz odebrać bez narażenia podatnika na 3 zł. kosztów t. j. kwoty na dzisiejsze czasy poważnej u ludności naszej bezrobotnej. Trzeba się liczyć z biedą obecną ludności i nie urządzać takich kawałów, które mogą zachodzić w jakiejś humoresce. Ów kwit będzie historyczną pamiątką dla wykazania, w jaki to sposób ściągano od ludności przymusowo podatki.

Zmora głodu.

W ubiegłą sobotę wydarzył się w Rojcach wprost groźny objaw, panujący wśród naszych bezrobotnych zmory głodu, który jest najwymowniejszym znakiem czasu. Pewien koń złamał bowiem sobie przy przejściu przez tor kolejowy koło kolonji Wandy nogę i został przez policjanta zastrzelony i w następstwie tego zakopany. Wieść o zakopanym zastrzelonym koniu szybko się po wsi rozniosła i bezrobotni pospieszyli tłumnie na miejsce zakopania, wydobyli ścierwo i odrabali sobie siekierami kawały koniny — na niedzielną pieczeń.

„Polityczni“.

Onegdaj udała się do Katowic na posłuch do p. wicewojewody delegacja związku byłych więźniów politycznych w sprawie wyżebrania „skromnych“ dla nich wynagrodzeń. Składała się ona z trójki dobranej w osobach pp. J. Korbeli, Teodora Pietrygi i Ant. Kalinowskiego, których polityczne „Zasługi“ są bardzo wątpliwe, aby miały być wynagrodzone. Zasługi tych panów powinny być bliżej zbadane, a potem zobaczemy, czy mają prawo wogóle do mianowania się więźniami politycznemi. Związek więźniów politycznych podokręg radzionkowski stoi pod fatalnymi auspicjami, bo prawdziwi więźniowie polityczni zrzekli się przynależenia do niego, gdyż nie chcą od Państwa nic, choć mają faktycznie wielkie zasługi. Nie chcą być w związku, gdzie zasiadają członkowie, karani za czyny niepolityczne i dopóki tacy tam rej prowadzą, — pozostaną na uboczu. „Polityczni“ winniby się nad tem zastanowić.

Porządek nabożeństw z kościoła parafj. w Radzionkowie.

Czwartek, 9 lutego br.: I. za † Ks. Konstantego Ferdyn, rodziców, siostrę Pauline i dusze w cz. cierp. — II. za † Jana Hanzel, żonę Petronelę, Franciszka i Józefa syna Jana i Bernarda Bacika, Zofję Hanzel. — III. za † Franciszka Miodek, 5 dziatek, Piotra Lubos, żonę Marję, Agnieszkę Miodek.

Piątek, 10 lutego br.: I. za † Martę Pietryga, Józefa Czapla, żonę Franciszkę, Ignacego Cichy, żonę Marję, Józefa Cichy żonę Agnieszkę, pokr. z obu stron. — II. za † Józefę Dolibóg, Kaspar Dolibóg, żonę Marję. — III. za † Ludwika Glanc, żonę Ewę, Michała Reinert i pokrewieństwo z obu stron.

Sobota, 11 lutego br.: I. na cześć Matki Bosk. z Lourdes, z Apostolstwa i Pocieszenia. — II. za † Wawrzyna Stemplowski, żonę Zuzannę, Franciszka syna, Zuzannę Zając, pokr. Krzonkała. — III. za † Zofję Gola i za †† z róży Krystyny Woźnica.

Zebranie Związku Samodzielnych Rzemieślników.

W niedzielę 29 stycznia 1933 r. odbyło się w lokalu p. Langrowej o godz. 17 wspólne posiedzenie Związku Samodzielnych Rzemieślników i Tow. Katolickich Czeladników, na które przybył Przewiel. Ksiądz proboszcz Dr. Knosała oraz dwuch przedstawicieli z Izby Rzemieślniczej i liczni członkowie. Przewodniczący p. Hajda zagaił posiedzenie słowami: „Szczęść Boże Rzemiosłu“, witając serdecznie Przewiel. księdza proboszcza oraz przedstawicieli Izby Rzemieślniczej i wszystkich zebranych, udzielając głosu Przedstawicielowi Izby Rzemieślniczej p. Sobocie, który swoim przemówieniem zaobrazował 10-lecie rzemiosła śląskiego i wręczył za pracę około Rzemiosła dyplomy uznania pp. Haidzie. Szatanowi, Kalinowskiemu i Szenderze. Następnie wygłosił przewiel. Ks. proboszcz referat o znaczeniu rzemiosła, jego cnotach, jego tradycjach, o przechowaniach rozmaitych starych dokumentów oraz świadectwach, które mają zostać pamiątkami dla przyszłego pokolenia rzemieślniczego. Wielkie zainteresowanie wywołał przyniesiony na posiedzenie przez Przew. Ks. proboszcza dokument, który znajduje się na naszem probostwie, pisany przed 200 laty na skórze, a podpisany przez burmistrza i sekretarza miasta Gliwic, oraz 7 cechmistrzów.

Przewodniczący, dziękując za treściwy i interesujący referat przewiel. Ks. proboszcza oraz przedstawicielowi Izby Rzemieślniczej za wręczenie dyplomów, zakończył zebranie hasłem „Szczęść Boże Rzemiosłu“!

Dział rolniczy.

Dalsze ustawy kryzysowe dla rolnictwa.

Na ostatniem posiedzeniu komitetu ekonomicznego Rady ministrów polecono ministrowi rolnictwa przygotowanie projektu ustawy o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 23-go sierpnia 1932 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych dla spraw kredytowych małej własności rolnej.

Ustalono, że urzędy te objąć mają również większą własność rolną.

Ponadto polecono ministrowi rolnictwa zbadania kwestji ewentualnej nowelizacji rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o zapobieganiu skutkom trudności płatniczych w rolnictwie, zwłaszcza w kierunku objęcia postanowieniami tego rozporządzenia kredytów zabezpieczonych na hipotekach nieruchomości wiejskiej, oraz ułatwień proceduralnych. Obie te prace ukończone być mają w terminie do 15-go bm.

Kącik ogrodowy.

Prace ogrodowe w lutym.

Jeszcze wiosna za górami, ale słonko przygrzewa coraz mocniej i do ogrodu zaglądać trzeba coraz częściej.

Kto jeszcze nie naciął zrazów do uszlachetnienia wiosennego, powinien to uczynić jak najprędzej, bo wkrótce będzie za późno. O ile pogoda pozwoli, przystępuje się już z końcem lutego, a najpóźniej z początkiem marca do uszlachetnienia drzew pestkowych (śliw, czereśni, wiśni, brzoskwini, moreli); im prędzej, tem przyjęcie pewniejsze. Ziarnkowe (jablonie, grusze), mogą czekać do kwietnia a nawet maja, byleby zrazy były teraz przygotowane i dobrze przechowane w ziemi lub w wilgotnym piasku w chłodnej piwnicy.

Ciąć trzeba również sadzonki porzeczek do rozmnażania i przechować je tak, jak zrazy drzew owocowych, a sadzić zaraz, skoro ziemia rozmarznie.

Luty jest dla drzew owocowych okresem krytycznym. Słońce już dość mocno grzeje, zaczyna się ruch soków, wskutek czego kora pni, rozgrzana we dnie i pobudzona do życia, łatwo przemarza podczas silnych jeszcze mrozów w nocy, szczególnie od strony południowej. Aby temu zapobiec, należy teraz właśnie pobielić pnie wapnem, bo farba biała nie absorbuje promieni słonecznych i zapobiega zbytniemu nagrzewaniu się pni.

Dni pogodne, bezmroźne wykorzystywać na spryskiwanie drzew owocowych, porzeczek i agrestu 10%-wym roztworem karboliny sadowniczej lub 5%-wym Neo-Dendriny, celem zniszczenia wszelakich szkodników. Można użyć również emulsji naftowo-mydlanej. (Rozpuszcza się w 10 litrach wody dobrze letniej 20 dkg. mydła szarego, poczem dolewa się ćwierć litra nafty i miesza energicznie aż do uzyskania jednolitego roztworu. Podczas spryskiwania trzeba ciecz co chwila mocno rozmieszać, by nafta nie zbierała się na powierzchni, lecz pozostała w stanie zawiesiny w wodzie mydlanej).

Czas też zbierać i palić oprzędy gąsienic, które ulokowane są często w wielkich ilościach w skręconych, nieodpadłych liściach, przymocowanych oprzędem do gałązek. — Gdy się drzewa zaczną rozwijać, gąsienice się rozejdą i walka z niemi będzie stokroć trudniejsza.

Rozpoczęte w styczniu prześwietlanie koron i usuwanie gałęzi suchych, trzeba kończyć. Gdzie się łuszczy kora na grubszych pniach lub porasta mchem, trzeba ją bezwzględnie oskrobać, oczyścić, a zeskrobane resztki zbierać i palić, bo ukrywa się w nich mnóstwo szkodliwych owadów w różnych stadjach rozwoju. Trzeba również nawozić gnojówką drzewa i krzewy owocowe.

W razie sprzyjającej pogody można już pod koniec miesiąca siać marchew, pietruszkę i szpinak na zbiór wiosenny.

Różne wiadomości.

Przed sezonem budowlanym

Prasa warszawska niedawno temu doniosła, że program budowlany rządu został wykończony. Przewiduje on na przyszły sezon uruchomienie funduszu 20-miljonowego na akcję popierania drobnego budownictwa. Wysokość kredytów udzielanych na budowę domku indywidualnego ograniczona została podwójnie, mianowicie: nie więcej niż 50 proc. kosztów budowy i nie więcej niż 4000 zł. na domek.

Tutejsze koła zainteresowane, szczególnie zaś przemysłowcy budowlani, nauczeni tylu doświadczeniami z kredytami budowlanemi, wyrażają wątpliwość, czy wspomniana kwota 20 milj. zł. zostanie wyasygnowana w gotówce. Raczej prawdopodobne jest, zdaniem naszych informatorów, że wobec trudności skarbu państwa, rząd udzieli drobnemu budownictwu pomocy w naturze, przez dostawę drzewa z lasów państwowych. Nie wnikając w słuszność tych przewidywań, pragniemy wskazać na b. charakterystyczny zwrot, jaki zaszedł w państwowej polityce budowlanej, odnośnie rodzaju popieranego budownictwa.

Jak wiadomo, dotychczas stosownie do dekretu o rozbudowie miast, gminy i spółdzielnie były kredytobiorcami uprzywilejowanymi, zarówno co do kolejności, jak i co do wysokości przy uzyskiwaniu kredytów budowlanych. Czynniki rządowe niesłusznie, jak się obecnie okazuje, przypuszczały, iż drogą uprzywilejowania gmin i spółdzielni zrealizują cele społeczne publicznej akcji popierania budownictwa. Tutaj jednak gminy, a przedewszystkiem spółdzielnie sprawiły rządowi niemiły zawód. Cóż bowiem okazało się?

Z funduszów publicznych pokrywano do 90 procent kosztów budowy. W tych warunkach „opłacało się“ budować drogo i okazale. Jeżeli bowiem członek spółdzielni wiedział, że kosztem własnego wkładu np. 3000 zł. uzyska kredyt w wysokości 27,000 złotych, decydował się bez większych skrupułów na podniesienie swego udziału o skromne dwa tysiące, do wysokości 5000 zł., dzięki czemu mógł uzyskać 45,000 zł. kredytu. Ta okoliczność skłoniła licznych członków spółdzielni do wznoszenia budynków kosztownych, pięknie rozplanowanych i wykończonych, ale — co najważniejsze! — niepomiernie podrażających koszt. obsługi zobowiązania. Gdy komorne w okresie względnie dobrej konjunktury pozostawało na wyżynach nieprawdopodobnie wygórowanych (znamy wypadek, gdzie za 4 pokoje płacono 400 zł!), błąd kalkulacyjny nie ujawniał się. Nastąpiło to z chwilą nastania kryzysu, spadku czynszów itd.

W dobie kryzysu rozwinęło się budownictwo drobne. Wycieczka w okolice podmiejskie gotuje pod tym względem miłą niespodziankę: ileż to małych domków, jak grzyby po deszczu wyrosło w ostatnich latach! Ogromny spadek kosztów budowlanych i — bądźmy szczerzy! — odpływ wkładów z banków sprzyjały rozwojowi drobnego budownictwa. Rzecz charakterystyczna: owe domki wznoszono bez pomocy ze środków publicznych. Rozwój tej formy budownictwa dokonał się poza nawiasem oficjalnej akcji kredytowej.

Teraz dopiero rząd zdecydował się na poparcie drobnego budownictwa. I słusznie. Zachodzi bowiem obawa, że r. 1933 będzie znacznie skromniejszy od r. 1932. Sezon budowlany, z powodu wyczerpania finansowego, zapowiada się anemiczny. To też „doping“ pod postacią wspomnianej akcji kredytowej jest konieczny, w celu zmobilizowania resztek kapitałów prywatnych, skłonnych do „wbudowania się“. Kompetentne czynniki powinny drobnemu budownictwu przyjść z pomocą również i pod postacią udogodnień terenowych, administracyjnych i inwestycyjnych.

NOWINY SPORTOWE.

K. S. Śląsk, Tarn. Góry — K. S. „25“ Wełnowiec 3:5 (3:1).

Powyższy mecz footbalowy rozegrano na boisku I. K. S. w Tarn. Górach przy anormalnych stosunkach atmosferycznych, przy których drużyna więcej techniczna i taktyczna zadecydowała o zwycięstwie. Pomimo jednostronnego sędziowania członka K. S. Śląsk, zdobyli goście swe bramki ze strzałów Trzetrzoka 2, Godigil, Langosza 1 i Bittnera 1.

Odpowiedzi Redakcji.

Uchodźca w Miasteczku. Radzimy w tej sprawie zwrócić się do Gł. Zarządu Poszk. Uchodźców Śl. Jeżeli członkowie zarządu powiatowego w tej sprawie nic nie czynią, należałoby ich stamtąd usunąć.

Przedłożona nam odezwa „Nar. Chrześc. Zjedn. Pracy“ z roku 1928 zawiera zwykłe utarte frazesy sanacyjne. Może pan mocno wierzył w treść tej odezwy i sam głosował za jedynką. W takim wypadku pan jako uchodźca sam się więcej jeszcze poszkodował.

P. K. Nr. 20. Prosimy co do kwestji używania ustępów oraz przedwczesnego zamykania domu zgłosić o tem do Zarządu Policji Miejskiej, który tą sprawą bliżej się zajmie. Polecamy nam donieść o którego gospodarza w tym wypadku chodzi, poczem damy ewtl. bliższe wyjaśnienia.

Al. Gl. Kara podatkowa, o której pan pisze, nie podlega amnestji. Więc będzie musiał pan karę zapłacić.

Pan Gl. O aresztowaniu prezesa Fed. Pr. p. Grab. podamy obszernie w numerze następnym. Obecnie jeszcze nie jest sprawa należycie wyświetlona. Nam nadesłany materjał w tej sprawie nic nie zawiera i powędrował do kosza.

Ostrzeżenie.

Niniejszem ostrzegam moich P. T. Klijentów, iż nikt do inkasa w mojem imieniu

upoważniony nie jest!

Pieniądze należy wpłacać albo za pośrednictwem poczty, albo do moich rąk własnych. Za kwoty wypłacane do rąk osób trzecich nie odpowiadam.

Jan Wojtyna
adwokat
Katowice Rynek 3. Telefon 323

R. MAISER, Nast.

mistrz ślusarski

FR. CIERPKA

Tarn. Góry, ul. Damrota 5.

wykonuje wszelkie prace tokarskie oraz reparacje: aut, motocykli, rowerów maszyn do pisania, maszyn rolniczych i innych, fachowo i rzetelnie po cenach bezkonkurencyjnych.

Ważne dla podatników!

Uproszczoną księgowość oraz inne księgi handlowe poleca

Księgarnia Adolpha
Tarnowskie Góry.

Rowery, instrumenty muzyczne, maszyny do szycia, narty, łyżwy, saneczki, piłki nożne, gry pingpongowe, wózki, gramofony i płyty [illegible] poleca po cenach bezkonkurencyjnych

WIKTOR DEUTSCH

w Tarnowskich Górach.
ul. Krakowska 3.

Biuro Buchalteryjne,
Organizacyjno-Rewizyjne

„Księgowość"

Zakładanie i prowadzenie ksiąg handlowych, sporządzanie bilansów obrotowych, likwidacyjnych dla celów podatkowych, kredytowych i t. p.

Tarn. Góry, Krakowska 16 III.

BIAŁE TYGODNIE!

płótno na koszule białe . . mtr. 0,58 zł.
płótno na koszule szer. 80 cm. .. 0,68 „
sukno (Nesselstoff) prima 0,68 i 0,48 „
209-tne prima madypolamy metr 0,95 „
nansukowy batyst dla bielizny 1,00 „
kolorowe madypolamy . . . . 0,72 „
poszwy dla poduszek mtr. 0,68 „
wsypy dla poduszek mtr. . . . 1,32 „
prześcieradła 140 cm. szer. metr. 1,45 „
flanelowe kołdry, białe . . . . 2,75 „
obrusy damastowe, białe prima 140 cm. szer. . . . . . . 2,25 „
pokrycia stołowe, kolorowe, 140 cm. szer. . . . . 2,45 „
materjały na firanki mtr. . 0,85 i 0,48 „
firanki na trzy częściowe okna 3,75 „
płótno na fartuszki 100 cm. sz. m. 0,95 „
flanelowy barchan, pręgowaty m. 0,58 „
flanelowy barchan, prima 0,95 i 0,70 „
flanel biały i różowy . . 0,88 i 0,78 „
cerata 100 cm. szer. . . . . . 2,50 „
fartuchy gumowe, damskie w różnych kolorach tylko . . . 1,75 „

Wszystkie inne materjały po bajecznie niskich cenach.

chusteczki do nosa z kolor. obw. . 0,05 zł.
chusteczki - linonowe, 48, 28, 18 i 10 gr.
ręczniki . . . . . 95, 65, 48 i 25 „
ręczniki - frotte . . . 95, 85 i 45 „
ścierki do prania, frotowe prima 12 „
koszule damskie białe . . 1,65 i 0,95 zł.
białe fartuchy damskie . . . . 1,95 „
fartuchy damskie . . . . . 2,45 „
biustonosze . . . . 0,68 „
damskie podwiązki . . . . . 0,95 „
jedwabne majtki . . . . . . 2,25 „
jedwabne spódniczki . . . . . 3,75 „
pończochy, dobre i mocne dla kob. 0,95 „
damskie pończochy - flor 0,95 i 0,75 „
damskie pończochy - mako . 1,48 „
jedwabne pończochy damskie . 1,48 „
pończochy damskie, wełna z jedwabiem . . . . 1,95 „
skarpetki męskie . 0,95, 0,55 i 0,38 „
rękawiczki damskie i dziecięce 0,95 „

Partja nabrudzonej bielizny
:—: po połowie ceny. :—:

Duża partja materjałów wełnianych sprzedajemy po połowie ceny.

Wszystkie artykuły męskie po szczególnie niskich cenach.

Hermann Mitschkowski

Dom towarowy. Tarnowskie Góry, Rynek

Z dniem 1-go stycznia br. otworzyłem w Tarnowskich Górach przy ulicy Strzeleckiej 30 — — — — —

Piekarnię

dawn. Waldemar Kalnik

która zaopatrzy Szan. Klientelę w świeże pieczywo.
O dobroci moich wyrobów proszę się przekonać osobiście.

ST. KACZMAREK, mistrz piekarski.

BRACIA JOJKO

SKŁAD fabrycz. mebli

Właśc.: TEODOR JOJKO
Tarnowskie Góry, ul. Piastowska 5.

poleca meble po znacznie zniżonych cenach:
sypialki kompl. dęb. lub orzechowe od 850 zł.
jadalki kompl. dęb. 2 m. szer. od 900 zł.
pokoje męskie dęb. od 700 zł.
kuchnie kompl. 120 szer. od 175 zł

Handel żelaza i narzędzi

Tarn. Góry, Zamkowa 4

dawn. **A. BAUM**

poleca po cenach umiarkowanych: piece wszelkiego rodzaju, rury i kolanka do pieca, węglarki itp., podkowy, hacele, sanki, łyżwy, łóżka metalowe — wszelkie materjały do kanalizacji.

Hurtownia Piwa Tyskiego i Fabryka wód mineralnych.

J. Hirschmann Tarnowskie Góry. Kolejowa 10. — Tel. 1100

Ogłoszenia

przynoszą korzyść.

Pierwszorzędny
ZAKŁAD KRAWIECKI
ceny umiarkowane
GORYCZKA, Tarn. Góry,
Krakowska 4.

30%

Kolejowe przedsiębiorstwo dowozowe
Transport mebli
FRANCISZEK ŚMIESZKOŁ,
Tarn. Góry, Kaczyniec nr. 2. — Tel. 11,23.
wykonuje z dniem 1 grudnia wszelkie **przeprowadzki jak i różne transporty o 30% taniej.**

P. T. Rolnikom

pow. Tarnogórskiego

polecamy z naszych składów w Strzybnicy wszelkie nawozy sztuczne tomasynę, tomasynę azotniakowaną, sól potasową, kainit, azotniak, nitrofos i t. d. — — —

w drobnych ilościach po cenach najniższych.

Zakłady Tomasfosfatowe
Sp. z o. o.
Składy w Strzybnicy
Tel. 1197 Tarn. Góry

WINIARNIA

Sedlaczek

Tarnowskie Góry.
Tel. 1147. Rynek 1.

Nowe zagospodarowanie, pełny ruch kuchenny, ceny napojów obniżone, uprzejmie się poleca!

Hurt. Tow. kolonjaln.

Ceny kryzysowe
Wysoki rabat.

Zakupy rzeczywiście tanio uskutecznić można jedynie w firmie

W. Borzucki
w Tarn. Górach (pod laubami).

Przyjdź a przekonasz się!

Najtańsze i najlepsze

Meble

kupisz tylko u fachowca, mistrza stol.

Michała Wagnera

w największym tego rodzaju zakładzie stolarskim w Tarnowskich Górach, Karola Miarki 20, obok Karłuszowca. —

Własny skład Mebli
w Radzionkowie, św. Wojciecha 56.
Moje wyroby zostały nagrodzone na Wystawie Rzemieślniczo-Przemysłowej **srebrnym medalem.**

Gwarancja za solidne wykonanie

A. Schaefer

TELEFONY Nr. 62 i 63

Rok zał. 1883

Tarn. Góry

Skład żelaza i hurt. mat. bud
POLECA:
PIECE wszelkiego rodzaju
SANKI I ŁYŻWY
SZKŁO OKIENNE

Naczelny redaktor W. Gruszka w Tarn. Górach. — Odp. Józef Mainka w Tarn. Górach. — Redaktor odp. na Radzionków W. Tyczka w Radzionkowie.
Odp. za dział sport.: Ołesch w Tarn. Górach. — Wyd. i Druk: Drukarnia Polska, Tarn. Góry, Rynek 13, Telef. 1034.